

27. - 29.
2018

**Vzpourná
Praha:**
Dny práva na město

Vzpouřa!

Pod tímto pojmem se vám nejspíš vybaví krvelačná řežba v kulisách rozbouřeného oceánu anebo vyhazování lidí z oken radnic. To jste ale na omylu! Pokud žijete v Praze, jistě víte, že vzpourou v dnešním městě může být i tak nenásilná aktivita, jako je jízda na kole po centru anebo sázení kytek kolem stromů u cesty. Snaha o záchranu historických památek? To je už naprosto nemyslitelná drzost. Pokud chcete žít v metropoli o něco důstojněji a šetrněji, jsou z vás hned nepřizpůsobiví rebelové a rebelky. Přesně to my ale chceme. A proto jsme pro sebe i pro vás připravili Dny práva na město s názvem Vzpurná Praha.

Praha je v rámci České republiky jednoznačně nejbohatším regionem, ale poslední dobou je čím dál jasnější, že její bohatství si může užívat stále menší skupina lidí. Privatizace a deregulace trhu s bydlením vystřelily ceny bytů do závratných výšek, a zatímco pár spekulantů šponuje nahoru zisky, běžní lidé přemýšlí o stěhování mimo Prahu nebo tráví život v práci, aby zaplatili nájem a hypotéky. Uvolnění rukou developerům, kteří slibují situaci vyřešit, přinese nové byty znovu jen pro bohatší vrstvy, prostor pro hotely, nebo kanceláře, ve kterých budeme buď sedět kvůli nudné práci pro korporát, nebo na ně koukat z oken bytů, které měly kdysi výhled na Prahu.

Bezpečnější, ekologičtější a úspornější pěší, cyklistické a hromadné dopravě se stále spíše hází klacky pod nohy a v Praze vládou auta. Politici a političky, kteří mají hájit zájmy obyvatel města, rozhodují většinou za zavřenými dveřmi podle not ekonomických zájmů. Účast veřejnosti na rozhodování o veřejném prostoru je chápána jako překážka a otravné zdržování v pokračování chodu systému, který nabral rychlost v posledních desítkách let. V návaznosti na koncept práva na město si ale myslíme, že rozhodovat

o podobě města by neměli jen ti, kteří mají peníze a moc, ale my všichni, kteří v něm žijeme. Proto jsme připravili Dny práva na město.

Dny práva na město mají být místem sdílení a předávání myšlenek a zkušeností. Nejde o akademickou konferenci pro odborníky, protože každý, kdo žije ve městě, k němu má, co říct. Vedle těch, kteří studují vývoj města a jeho možné alternativy, dostanou prostor také ti, kteří se brání vystěhování ze svých domovů nebo se snaží na vlastní pěst udělat město snesitelnějším pro život. Dny práva na město nabízejí diskuse, přednášky a filmy, ale také workshopy, cyklovýjíždku nebo procházku po okolí. Můžete se dozvědět, co znamená tajemné slovo gentrifikace, jak se vyvíjí trh s bydlením od roku 1989 nebo jak lze bytovou politiku organizovat jinak a lépe. Můžete se seznámit s lidmi z Vídně, kteří organizují sázení květin, nebo z Ostravy, kteří se snaží zachránit své domovy před zbouráním a po večerech si užít kulturu na lodi.

Cílem akce, kterou pořádáme, je dát dohromady lidi, kterým záleží na místě, ve kterém žijí, nabídnout jim možnosti, jak se kriticky postavit převládajícímu pojetí města, ale také vlít trochu optimismu do žil a ukázat jim, že jiné město je možné. Záleží nám na vás a vašich názorech, takže se zapojte, diskutujte, vyjádřete své názory na místech k tomu určených. Tím vším se snad o krůček přiblížíme dlouhodobému cíli, kterým je solidární a udržitelné město, jež není podřízeno zisku, ale umožňuje rozvíjet naše vlastní vztahy, představy a přání.

Užij si festival a prosazuj právo na město s námi!

Kolektiv 115 a tým Vzpurné Prahy

Kam bychom měli mířit, když požadujeme právo na město?

Michaela Pixová

Záruka na právo na město nikdy neexistovala. Přesto se o právo na město od nepaměti z různých důvodů bojovalo. Žít ve městě mohlo být v různých dobách lidské historie jak privilegiem, tak i bojem. Města představují bezpečné přístavy a bývají místy společenství a příležitostí, ale zrovna tak i zdroji vykořisťování, nesnází a bídy.

Jako idea, koncept a politický požadavek bylo „právo na město“ poprvé představeno roku 1968 francouzským marxistickým filozofem a sociologem Henrim Lefebvrem, které se následně stalo běžně používaným prizmatem současné společnosti. Používají jej jak teoretici města, tak i městská sociální hnutí. V České republice byl tento koncept poměrně neznámý až do druhé dekády dvacátého prvního století, během které si společnost začala stále více uvědomovat negativní dopady neoliberalizace na obyvatelost postsocialistických měst. České městské společnosti ovlivněné setrvačností a dědictvím čtyřicetileté vlády totalitárního komunismu se konečně probudily do nové reality, ve které se život ve městě — používání prostorů v něm, a využívání všeho, co město může nabídnout — proměnily z garantovaných jistot v aspekty života, o které je třeba svádět každodenní boj.

Zatímco otázka bydlení a práva využívat prostor ve městě byla českým squatterským hnutím a místní alternativní scénou otevřena už v raných devadesátých letech, zbytku společnosti trvalo téměř dvě dekády než procitla do nové reality, v níž kvalitu života stále více ohrožují nové způsoby prostorové produkce, konzumní život

a růstová ekonomika. Najednou začalo být jasné, že život ve městech ničí a postupně znemožňuje všeprostupující logika akumulace kapitálu.

Bydlení jako nová výzva

Až do nedávna se hlavní obavy aktivních občanů zajímavějších se o města soustředily na nedemokratické procesy v městském plánování, nedostatek transparentnosti v redistribuci veřejných prostředků, korupci, klientelismus a z toho vyplývající nízkou kvalitu architektury a veřejných služeb. Některé z neziskových organizací také tradičně poukazují na negativní dopady automobilové dopravy a plánování infrastruktury zaměřené na auta, kvůli které je město znečištěné, není bezpečné ani příjemné pro chůzi a nemá kvalitní veřejné prostory.

Dlouhou dobu nebylo přístupné a cenově dostupné bydlení hlavním tématem českého aktivismu. Přístup k bydlení měly ztížený víceméně jen ti úplně nejchudší a etnické minority. Těm přitom chybí kapacita, dovednosti a v očích většinové české společnosti i legitimita k obraně vlastních zájmů. Hlasitější požadavky na cenově dostupné bydlení se začaly objevovat teprve nedávno v kontextu probíhající krize bydlení. Ceny se za posledního roku a půl zvýšily do té míry, že život v Praze a dalších českých metropolích začaly znemožňovat dokonce i pro část takzvané střední třídy.

Během krátké doby se bydlení pro obyvatele velkých měst (zvláště Prahy) stalo problémem číslo jedna, a to zejména pro ty, kteří nevládní nemovitosti a musí proto spoléhat na nájemní bydlení. Tito lidé se nemohou spolehnout ani na stát, který doposud nepřišel s funkční politikou sociálního bydlení, ani na obce, které ve většině případů zprivatizovaly podstatnou část obecního bydlení, a dnes proto nemají co nabídnout těm, kteří si nafouklé ceny na trhu s bydlením nemohou dovolit. Tento problém bylo možné předvídat už dávno, a to že nastal až nyní je zčásti důsled-

kem uchlácholení velkého množství chudých českých občanů možností žít v domovech, které získali během předchozího režimu. Zároveň se relativně malé procento těch, kteří i po změně režimu zůstali v nájemním bydlení, stalo svědky postupné deregulace nájemného, nedostatečné ochrany nájemníků, a tím pádem i života v neustálé nejistotě způsobené neustále se zvyšujícími cenami bydlení. Tak došlo k situaci, ve které je soukromé vlastnictví domova viděno jako jediný adekvátní a plnohodnotný způsob života, a hypotéky jako jediný způsob, jak si zajistit jisté bydlení. Nicméně ne každý chce mít na noze kouli ve formě smlouvy s bankou, a ne každý je schopný hypotéku získat, o to víc v současné době, kdy se hypotéky staly nedosažitelnými i pro lidi, kteří pro banky bývali nejtradičnější cílovou skupinou - vzdělaní mladí lidé a rodiny.

Existuje mnoho teorií, proč se bydlení stalo ve velkých městech České republiky nedostupné. Někteří to svádějí na Airbnb, ale Airbnb jsou jen malým aspektem mnohem většího problému. Oblíbenou mantrou mezi developery a částí českých urbanistů, architektů a politické třídy je vinit z nedostatku bydlení aktivisty a dlouhé byrokratické procesy, které komplikují a zdržují povolování nových staveb rezidenčních projektů. Tato argumentace je založená na kapitalistické logice, ve které ceny stoupají v důsledku nerovnováhy mezi nabídkou a poptávkou na trhu. Tato logika ovšem ignoruje fakt, že poptávku v současnosti deformuje financionalizací nemovitostí. Mladé rodiny i jednotlivci, kteří potřebují místo k životu, jednoduše nemohou soupeřit s velkými investory na globálním trhu, jejichž poptávka po nemovitostech je motivována hlavně možnostmi investovat a zhodnocovat velké sumy nashromážděného kapitálu. Také nemohou soupeřit s vyššími třídami ve své vlastní zemi, které používají vlastnictví nemovitostí jako formu investice pro důchod v kontextu mizející jistoty, že je vůbec nějaký důchod čeká. Ve výsledku by výstavba více rezidenčních projektů neznamenala snížení cen

bydlení do výše, která je dostupná pro obyčejné lidi, ale spíše k vytvoření dalších nemovitostí sloužících pro uchovávání kapitálu bohatých lidí, a samozřejmě také nové příležitosti pro obohacení samotných developerů a politiků.

Co zahrnuje právo na město v roce 2018?

Právo na město může znamenat mnoho různých věcí. Může to být právo na veřejný prostor a jiné formy městských společných statků, jako jsou voda, vzdělání, čisté životní prostředí, nebo bezpečné ulice. Je to právo podílet se na městském plánování a spoluvytváření městského prostoru, nebo právo na kvalitní veřejné služby. Na žádném z těchto požadavků však nebude záležet, pokud se život ve městě stane zcela nemožným a jedinou funkcí města bude absorpce bohatství elit. Záležet na nich nebude ani tvář v tvář planetární krizi způsobené změnami klimatu, kvůli kterým se města možná pomalu promění v neobyvatelné vyprahlé pouště. Změna klimatu i krize bydlení přitom mají totožnou příčinu - neoliberální kapitalismus a růstový model naší ekonomiky. Musíme proto pro naše města a společnosti najít nebo vynalézt nové strukturální principy, které budou založené na společenské i environmentální spravedlnosti a dlouhodobé udržitelnosti. Lidé jako Lefebvre nás nabádají, abychom požadovali nemožné. Je pravda, že utopické sny nám umožňují zachovat si optimismus a naději. Zároveň však také musíme zůstat realističtí v tom, co může udělat každý z nás. Každý krok k pozitivnější budoucnosti se počítá.

„K tomu, jaká máme města, přispívá většina z nás“

říká urbánní antropolog
Michal Lehečka

Praha je dynamické rozvíjející se město v srdci Evropy. S připravovaným Metropolitním plánem vstupuje do nové etapy, která má dále určovat její budoucnost. S urbánním antropologem Michalem Lehečkou jsme se bavili o tom, co českou metropoli v současnosti definuje a co ji nejlépe ohrožuje.

Na úvod možná trochu složitá otázka. Jakým městem je Praha roku 2018?

Praha je i v evropském měřítku velmi zvláštní. Na jedné straně je to šestý nejbohatší region v přepočtu HDP na obyvatele, což ji řadí spíše k západním městům, zároveň se tady bijí různé skutečnosti vyplývající z její minulosti. V logice myšlení a rozhodování o městě to souvisí s velmi razantní transformací v porevolučním období, která přinesla silný důraz na individualizaci a volný trh. Z mého pohledu se zde vytvořilo prostředí „privatismu“, který způsobil, že se velká část státem kontrolovaného vlastnictví přesunula do čistě privatistické podoby.

Týká se tenhle porevoluční obrat pouze Prahy nebo i ostatních měst v České republice?

V podstatě se to týká všech větších měst u nás, ale v Praze byla ta politika privatizace o něco razantnější. Jedním z důsledků je, že Praha má poměrně výrazně menší podíl bytů v městském vlastnictví – například v Brně se teď rozjíždí politika Housing First (pomoc lidem bez domova s bydlením – pozn. autora) právě díky tomu, že mají více bytů v městském vlastnictví a navíc s nimi chtějí nějak operovat.

Trend privatizace v Praze probíhal v podstatě celá devadesátá léta a výsledkem je to, že je tu zhruba osmdesát až devadesát procent bytů v soukromém vlastnictví. To se samozřejmě promítá i do trhu s bydlením a klade nároky na územní plánování. Je tu výrazná disproporce mezi tím, že není jak umožňovat poptávku nově příchozích, kteří ale zároveň nemají peníze na to, aby si tady mohli koupit byt.

Rostoucí ceny bydlení v Praze má podle mnohých investorů i plánovačů znovu snížit uvolnění výstavby, která je kvůli přílišné regulaci a byrokratismu zablokovaná. Může výraznější otevření dveří nové výstavbě tuto situaci řešit?

Jejich argumenty, že k vyřešení situace je třeba navýšit výstavbu, jsou liché, protože vidí jen jednu rovínu rozvoje. Bytů je sice nedostatek, ale i když se zvýší nabídka, neznamená to, že to umožní lidem bydlet, protože kupní síla obyvatel není zdaleka tak velká, aby na vysoké ceny bytů dosáhli.

V Praze se přesto nadále staví. Kdo je tedy koncovým uživatelem nových bytů, pokud si je většina obyvatel nemůže dovolit?

Je to dost těžká otázka, nicméně ukazuje se, že minimálně čtvrtina nových bytů je nakupována spíše jako investice, takže jeden výrazný celek v podstatě mizí v jakési šedé zóně, kde se spíš čeká na to, jestli cena ještě více stoupne. Zároveň do situace v Praze vstupuje sdílená ekonomika typu Airbnb, která umožňuje s byty manipulovat mnohem flexibilněji. Paradoxně je tak hlavním důvodem současné situace v podstatě jakási absence regulace, ta v zásadě podporuje základní premisy globálního trhu s bydlením, tedy financionalizaci a komodifikaci.

Jakou roli zde hraje vysoký podíl nárazových a přechodných obyvatel, který je v Praze poměrně vysoký?

Jedním z fenoménů je samozřejmě množství dojíždějících lidí, což způsobuje výraznou zátěž pro město. Jedná se o stovky tisíc lidí denně. Zároveň je možné pozorovat další zajímavé tendence: podíl obyvatel Prahy, kteří mají české občanství, dlouhodobě ubývá. V současné chvíli je zhruba třináct procent obyvatel tzv. non-czech Citizen, což je skoro trojnásobek celorepublikového průměru. Tato zajímavá proměna sociodemografické struktury se příliš nereflektuje – mluvíme tu v podstatě o osmině obyvatel Prahy, která zde nevolí a v důsledku tedy nevstupuje do veřejné debaty. I to je jeden z faktorů, který může přispívat k určité občanské pasivitě.

Narušují nějak tyto procesy spolkovou tradici v Praze, která je poměrně zažitá a významná?

Tak bych to neřekl, město se prostě dynamicky mění. Z mého pohledu je tím hlavním důvodem právě volný trh, který de facto klade důraz na mnohem vyšší mobilitu než dříve. Forma tradičního bydlení např. dělnických čtvrtí vymizela, lidé jsou mnohem méně „usazení“ a neustále musejí počítat s tím, že se budou muset – z různých důvodů – někam přestěhovat. Město je ale mnohovrstevnatým terénem, a problém je podle mě i v tom, že nastavení samosprávy není schopné všechny jeho aspekty reflektovat. Třeba participace je často chápána jako nějaká nivelizovaná platforma pro vyjednávání s lidmi, ale vůbec nezohledňuje, že je Praha velmi rozličná a jsou v ní různé skupiny lidí s různými styly komunikace. Strategie a komunikační kanály města podle mě většinu lidí minou.

Jaké komunikační kanály ale existují? Praha má velmi viditelnou informační kampaň k Metropolitnímu plánu, využívá sociální sítě, městské části mají své tištěné zpravodaje, pořádá se mnoho veřejných akcí... Je to nedostatečné? Chybí podle mě už diskuse o samotné participaci, co to vlastně je, a především je zde velká absence

vědění o městské společnosti na té nejnítěrnější bázi. Neustále je zde tlak na to, aby se vše dělalo rychle, a na hloubkové analýzy lokalit nezbyvá moc času. Časové rámce zkoumání města jsou nedostačující a chybí reálné povědomí o tom, co se vlastně děje. I aplikované urban studies (obor zabývající se rozvojem měst – pozn. autora) podléhají strojové produkci, jež spíše pouze reaguje na aktuální poptávku. Když to vztáhneme na naši rovinu, je zřejmé, že společenský prostor je nutné zpracovat do podoby měkkých dat, což v praxi znamená, že na městských částech i v lokalitách by bylo třeba reálně sledovat každodennost, nejen zaznamenávat, co lidé říkají, ale sledovat, co reálně dělají. To by se mělo dít za účasti expertů, institucí, místních samospráv a v kooperaci se samotnými obyvateli, se získáváním zpětné vazby. Máme spoustu dat o městě, ale tahle nejnižší, úzce zaměřená rovina, nám stále schází.

Mluvili jsme o tom, že devadesátá léta přinesla určitý přerod a de facto jakýsi neoliberální politický obrat. Můžeme říci, že právě i tento tlak na výkonnost, využitelnost, výtěžnost je tím, co logiku města jako zdroje zisku dále reprodukuje i v dnešní době?

Kdybych to vzal do těch úplně nejnižších pater, tak myslím, že k tomu vlastně přispívá většina z nás. Hrozně těžko se vyhýbáme nastavení, které s sebou nese jednak individualistická ideologie, a zároveň převládající idea pokroku. Řada etnografických studií, které se ani tak nezabývají rozvojem města, ale třeba rozbořením environmentálních subsystémů, si všímá toho, jak je idea rozvoje nahlížena partikulárně, bez zvažování skrytých následků. V důsledku to v těchto strukturách vede skutečně k neudržitelnosti, k samopohlcení. I geograf David Harvey upozorňuje na to, že z hlediska kapitalistického rozvoje města jsme skutečně na hraně absolutního vytěžení a zapomínáme na klíčový a téměř neobnovitelný zdroj města – kvalitu života v něm.

Do celého toho chaosu, o kterém tady mluvíme, teď přichází Metropolitní plán, který má definovat rozvoj Prahy na desetiletí dopředu. Co do současné situace vnáší nového a jak může ve své současné podobě město ovlivnit?

Možnosti územního plánu v první řadě vyplývají z toho, jak je definován legislativním a strukturálním rámcem. Nemůže samozřejmě řešit všechno, spoustu věcí nevybojuje. Problém ale je, že Metropolitní plán ve svém současném nastavení situaci neposouvá vlastně vůbec nikam. Obsahuje řadu axiomatických tvrzení, která v mnoha ohledech jen podporují status quo. Primárně považuji za důležité, že se plán vůbec neohlíží na ostatní klíčové dokumenty, v první řadě Strategický plán, který byl na rozdíl od Metropolitního plánu vytvářen širokou a názorově pluralitní skupinou odborníků a je to na něm vidět. Bohužel ale není závazný, což z něj v kontextu Metropolitního plánu dělá v podstatě cár papíru. No a pak je tady samozřejmě celá řada vlastních metodických problémů, které se teď všechny objeví v připomínkách. Nejzávažnějším nedostatkem je vlažná a nevyjasněná regulace, kterou přináší, což by v praxi znamenalo umožnění téměř čehokoli v kontextu rozvoje města.

Pokud koncepce Metropolitního plánu Prahu nikam neposouvá a představuje mnohem spíše riziko, jaké existují jiné varianty pro budoucí rozvoj města?

Existují samozřejmě právní cesty pro to, jak upravit nebo prodloužit platnost stávajícího územního plánu, třebaže je zastaralý a také může umožnit leccos, pořád by to mělo větší smysl, než kdyby Praha nakonec zůstala bez platného územního plánu. Osobně si myslím, že začít by se mělo od toho, aby si odpovědní plánovači vůbec uvědomili důležitost svoji pozice a s ní související odpovědnost. Hodně dobře to říká Ivan Rynda – ta pozice je stěžejní, protože ovlivňuje lidský život od nuly až po

nekonečno tím, že designuje, normuje a reguluje žitý svět. Pouze důsledné uvědomění téhle pozice může přinést odpovědnou a efektivní regulaci, kterou Praha potřebuje.

Přetištěný rozhovor časopisu Arnikum
1/18. Rozhovor vedl Václav Orcígr.

Praktické informace

Místa konání programu

Všechn program začíná v bezprostředním okolí lodě Altenburg kromě vycházky „Gentrifikace v Holešovicích“. Místo setkání před procházkou je park na Ortenově náměstí.

stage Vzpurná

stage Právo

stage Most

dětský stan

lod' Altenburg (jen večerní, tedy koncertní program)

K dispozici jsou toalety na prostranství před lodí Altenburg.

Vstupné

Dobrovolný příspěvek na festival je možné vhodit do kasičky na našem infostánku.

Večerní program – koncerty – mají doporučené vstupné 100–200 Kč.

Jídlo a pití

Každý den až do 18:00 nám vaří Kuchařky bez domova – projekt organizace Jako doma, která pracuje se ženami bez domova.

Od 18:00 nás občerství stánek lodě Altenburg.

Téměř po celý den je otevřený bar.

Informace, bezpečnost, starostlivost

Něčemu na festivalu nerozumíš, necítíš se bezpečně, stalo se něco nepříjemného? Obrát se na někoho na našem infostanu.

Děti

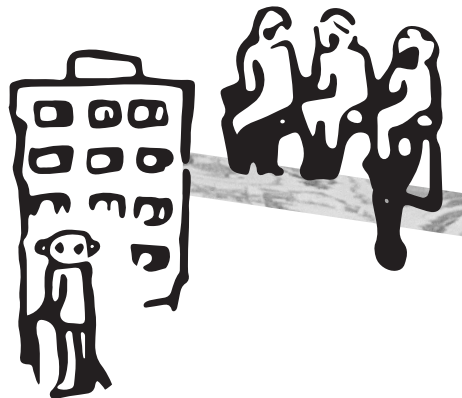
Během celého festivalu funguje dětský stan, kde jsou k dispozici hračky. Každý den se bude konat workshop malování „Takto vypadá dobré město“ a další případný program. Aktuální informace na Facebooku a na programových tabulích.

Respekt, solidarita

Festival se snaží být otevřeným místem, kde se všichni cítí bezpečně a mají možnost se realizovat. Svě svobodě ale dáváme mantinely. Netolerujeme sexismus, ageismus, rasismus ani žádnou jinou formu útlaku.

Angličtina versus čeština

Nemluvíš anebo nerozumíš anglicky? Žádný strach, na každé zahraniční přednášce je zabezpečený individuální anebo skupinový překlad. A stejně tak to platí i naopak z češtiny do angličtiny.

PROGRAM

Program v jednotlivých sekcích je řazen dle abecedy.

Přednášky

PÁTEK 28. 9. 14:00

Boj o prostor pod skleníkem: městská hnutí ve věku klimatické krize

Limity jsme my

Co znamená rozvrat globálního klimatu pro prostor, o jehož spravedlivější uspořádání městská hnutí usilují? Co v městském prostředí k oteplování planety nejvíc přispívá a na koho nejtěživěji dopadne? A jak využít poptávky po změnách ve struktuře našich měst k tomu, abychom je učinili nejen spravedlivějšími a příjemnějšími, ale i ekologicky udržitelnějšími místy k životu? Úvodní přednášku na toto téma přednesou Limity jsme my. Společný narativ a možnosti součinnosti mezi sociálními a ekologickými hnutími pak budeme hledat v čtyřech klíčových oblastech městské infrastruktury: bydlení, doprava, veřejný prostor a energetika.

PÁTEK 28. 9. 12:00

Bůh jménem turismus : AirBnB, turismus a bydlení

Kateřina Smejkalová

Evropské metropole zažívají v posledních letech bezprecedentní boom turismu umožněný především rozmachem nízkonákladových leteckých společností a také digitálních platform zprostředkujících soukromé ubytování. Důsledky pro mnoho měst jsou devastující a klade se otázka, zda města nadále z turismu v úhrnu profitují. Či přesněji: kdo vlastně ještě profituje a kdo trpí. Jaká politická opatření se pro řešení této situace nabízí a co jejich uskutečnění u nás brání? O tom promluví politoložka Kateřina Smejkalová.

PÁTEK 28. 9.

18:00

Guerilla gardening jako krok směrem k právu na město

Willi Hejda

Vídeň bývá uváděna jako město s nejvyšší úrovní kvality života na světě. Člen vídeňské skupiny „Recht auf Stadt“ Willi Hejda ve svém příspěvku shrne stávající základní problémy, které i takto skvěle hodnocené město řeší, a konkrétně se zaměří na fenomén guerilla gardeningu coby jednoho ze základních nástrojů prosazování práva na město. Tento fenomén bude představen prostřednictvím historie, metodiky i praxe, prostor bude i na diskusi. Spolu s Willim dorazí i mobilní infoshop Kukuma (infoladen.kukuma.org), který budete moci navštívit po celou dobu konání Vzpurné Prahy.

PÁTEK 28. 9.

16:00

Krize bydlení

Jakub Nakládal

Ceny bytů v Praze rostou dvakrát rychleji než mzdy. Praha ale není sama, problém nedostupnosti bydlení řeší města po celém světě. Jaké jsou příčiny této globální krize a jaká jsou možná řešení? Jaký vliv má tržní logika na podobu našich měst a dostupnost bydlení? Na konkrétních příkladech si ukážeme fenomény, jako je financionalizace bydlení, gentrifikace nebo suburbanizace. Jakub Nakládal, architekt angažující se v iniciativě za dostupné bydlení Bydlet-žít, představí také koncept práva na bydlení, pozitivní příklady dostupného bydlení a alternativní formy výstavby.

PÁTEK 28. 9.

10:00

Prostorový ageismus a právo na město optikou vyššího věku (aneb senioři kolem nás a v nás)

Lucie Vidovičová

Lucie Vidovičová, expertka na život seniorů ve městě, spoluautorka knihy „Stáří ve

měště, město v životě seniorů“, bude mluvit o environmentální gerontologii, tedy o tom, jak vnímáme a měníme město (s) tím, jak stárneme. Představí základní koncepty přemýšlení o městě, ve kterém přibývá seniorů a senierek. Přednáška a diskuse se budou zabývat konkrétními zkušenostmi seniorů a senierek ve velkých českých městech, zmapovanými díky výzkumu Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity.

SOBOTA 29. 9. 12:00

Urban commons a autonomní prostory

Yuliya Moskvina, Margeritta Grazioli

O veřejných, kulturních i přírodních zdrojích města, které by měly být dostupné všem, budou přednášet Yuliya Moskvina z Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy a Margherita Grazioli z University of Leicester. Yulia Moskvina se na koncept podívá pohledem postsocialistické minulosti Prahy, Margherita Grazioli se zaměří na specifické případy z italského Říma, na jehož příkladě se pokusí vykreslit squatting jako součást městského commoningu.

Panelové diskuse

SOBOTA 29. 9. 10:00

Boje proti vystěhování

kolektivy z Bedřišky a Kuncovky

Jak bojovat s vysokými nájmy, otřesnými podmínkami, obchodováním s chudobou, asociálními majiteli i rasistickými politiky? O tom budou v rámci dnů práva na město diskutovat lidé, kteří se dokázali organizovat a všem těmto problémům se postavit. Obyvatelé a obyvatelky ostravské osady Bedřiška a brněnské ubytovny Kuncovka budou sdílet své zkušenosti z lokálních bojů za právo na bydlení.

ČTVRTEK 27. 9.

16:00

Co nám přineslo 30 let trhu? Situace v Praze a její vývoj po roce '89

M. Lehečka, M. Skalský, B. Bírová

Sametová revoluce přinesla razantní obrat na Západ. Celospolečenská víra v neoliberalismus se rychle přenesla i do způsobu řízení měst. Prahu tento obrat poznamenal zřejmě nejsilněji. Mohutná privatizace, proměna politického vedení města, příliv nových investic, ale i masivní korupce a klientelismus. To vše a mnoho dalšího metropoli provázelo v procesu postsocialistické transformace. O jejich konkrétních aspektech i o tom, co to znamená pro současnost, budou z akademických, výzkumnických i aktivistických pozic diskutovat urbánní antropolog Michal Lehečka (Anthropictures), ekolog a aktivista Martin Skalský (Arnika) a sociální antropoložka Barbora Bírová (Platforma pro sociální bydlení).

PÁTEK 28. 9.

14:00

Město jako komunita

kolektivy Prazelenina, Eternia a ASC Klinika

Se členy kolektivů Prazelenina, Eternia a ASC Klinika budeme diskutovat o tom, jak vytvářet ve městě jiné hodnoty než zisky, proč je to důležité a co můžeme očekávat, když se pokusíme organizovat se zdola. Jednoduše o tom, jestli jiné město je možné a proč tomu tak je.

Přednášky v pohybu

SOBOTA 29. 9.

10:00

začátek procházky: Ortenovo náměstí (park)

Gentrifikace v Holešovicích

Jakub Nakládal

Holešovice prochází gentrifikací, tedy proměnou z dříve industriální dělnické čtvrti na atraktivní čtvrť pro bohatší klientelu. Z přístavu se stalo

luxusní bydlení, z továrny vyhlášená galerie, z parního mlýna moderní kanceláře a z hospod čtvrté cenové hipsterské kavárny. Řekneme si něco o pozitivních i negativních dopadech těchto proměn. Podíváme se, jak se mění architektura i veřejný prostor Holešovic a také si ukážeme zajímavé obytné komplexy z období první republiky. Holešovickými provede Jakub Nakládal – architekt angažující se v iniciativě za dostupné bydlení Bydlet-žít.

PÁTEK 28. 9. 10:00

Právo na kolo: Projížďka po dopravním značení a cykloopatřeních

Auto*mat

Jízda na kole po městě mezi auty nemusí být žádná legrace. Někdo proto jezdí na punk, jiní si zase potrpí na připravenost a znalost dobré cyklistické praxe. Projížďka se zaměří spíše na druhou z možností, tedy na to, jak se po městě na kole pohybovat bezpečně a informovaně. Na příkladech některých cykloopatření v ulicích Prahy budou představeny klady a zápory jednotlivých opatření a základní strategie, jak jezdit po městě v divoké automobilové dopravě sebedovědomě a bezpečně.

Workshopy

ČTVRTEK 27. 9. 14:00

Moje právo na město

Kolektiv 115

Co je právo na město? Kdo ho má? Garantuje ho někdo a jak se vymáhá? Jakou zkušenost s městem má každý z nás a co bychom na ní chtěli změnit? Cílem úvodního workshopu je si v uvolněné atmosféře ve stručnosti představit význam konceptu práva na město a povídat si společně o tom, jak vypadá a jak by mohl vypadat náš každodenní městský život.

SOBOTA 29. 9. 12:00

Nájemní vztahy – právní hledisko a praxe

Petra Hrubá, Aleš Ziegler

Petra Hrubá, terénní sociální pracovnice, a právník Aleš Ziegler nás seznámí se základním právním rámcem nájemního vztahu (nájem bytu atp.). Upozorní na citlivé body nájemního vztahu s ohledem na práva a potřeby obou stran (antidiskriminace, ochrana práv nájemníka, vznik a zánik nájemního vztahu). Bude věnován prostor pro diskusi a srovnání s praxí: „Co mi majitel nemůže diktovat...“, „Co dělat, když...“ dle zaslaných a vznesených dotazů.

ČTVRTEK 27. 9. 16:00

Praha s postižením

Asistence o. p. s.

Jak se žije v Praze člověku na vozíku? Kolik úsilí stojí vstát z postele a dostat se z místa na místo, kde se berou asistenti a kde na to vzít? Jaké je to žít na místě, kde se v jednom paneláku nachází byty zvláštního určení s levným nájmem? Jaké je to v centru v komunitním bytě? Pojďme se na chvíli vcítit do životů lidí, kteří musí překonávat bariéry furt a pořád. Imaginaci připravit a jedem. Třeba nás napadne, jak přiložit ruku k dílu.

SOBOTA 29. 9. 14:00

Veřejné plénum: debata, plánování, síťování

Kolektiv 115

Závěrečná debata o tom, co je to právo na město a jak ho víc rozvíjet. Poslední den festivalu budeme spolu diskutovat. Navážeme tak na úvodní workshop celého festivalu „Moje právo na město“ a původní představy a znalosti můžeme rozvíjet ve světle nových poznatků, zážitků a setkání.

Uměo a tak

PÁTEK 29. 9. 18:00

Divadlo utlačovaných: MATKA – příběh ulice
divadlo
Ara Art

Není to ani tak divadlo jako spíš dílna. Diváci a divačky po zhlédnutí představení mohou zasahovat do děje, měnit osud hrdinky, a tak přemýšlet i o řešení obecnějších problémů. V rámci Dnů práva na město uvidíte představení MATKA – příběh ulice. Hlavní hrdinka Lucie žije už několik let na ulici. Její dcera vyrůstá v dětském domově. Dokáže se Lucka chytit nabídnuté pomocné ruky a zvrátit svůj osud, nebo je beznaděj silnější? Představení vzniklo ve spolupráci s komunitním centrem Jako doma a jeho klientkami. Dramaturgie a režie: Líza Zima Urbanová & Tereza Vávrová. Produkce: Ara Art

SOBOTA 29. 9. 18:00

Ekumenopolis: Město bez omezení
| Imre Azem | TR 2012 | 90 min. |
turecky / cz + eng sub.
Film + krátký předfilm

Film o Istanbulu a dalších megaměstech na neoliberalní dráze k sebedestrukci. Ukáže město z makroperspektivy, putuje z vrcholů mrakodrapů do hlubin vlakového tunelu pod Bosporským průlivem, z historických čtvrtí do přírody severních lesů, z izolovaných odřezků chudoby do vil bohatých. Jestli města jsou obrazem společnosti, co o sobě můžeme říci při pohledu na Istanbul?

ČTVRTEK 27. 9. 18:00

Opak šedi
| M. Coers | D 2017 | 90 min. |
německy / cz + eng sub.
Film + krátká diskuse s režisérem Mathiassem Coersem a střihačem a zvukařem Grischou Dallmerem.

Porůří není zrovna centrem urbánního aktivismu. Místní skupiny a iniciativy roztroušené po oblasti nicméně přetvářejí města po svém: vznikají komunitní zahrady, nájemnické iniciativy či opravárenské kavárny, jež představují praktické utopie a svobodné prostory. Tuto mozaiku aktivit ve svém celovečerním dokumentárním filmu Opak šedi (Das Gegentail von Grau) z roku 2017 mapuje režisér, sociolog a politický aktivista Matthias Coers, jehož předchozí film Rebelující nájemníci (Mietrebellen) se promítal i v ČR. Ve spolupráci s iniciativou Právo na město Porůří (Recht auf Stadt Ruhr) natáčel Coers film v pěti městech v regionu: Dortmundu, Bochumi, Esse- nu, Duisburgu a Oberhausenu, kde zaznamenal celkem dvacítku skupin a iniciativ, jež nezávisle, samosprávně a kolektivně žijí a bojují za solidární a ekologické soužití ve městě.

SOBOTA 29. 9. 16:00

Rebelující nájemníci: Odpor proti rozprodávání města
| M. Coers a G. Sch. Westenberg | D 2014 | 78' |
de / cz + eng
Film

+ předfilm: **Vidíš Praha**
| B. Šimková | ČR 2018 | 09' | cz
(Osobní dokument o (ne)možnosti bydlení v centru Prahy.)

Berlín. V posledních letech se hlavní město změnilo k nepoznání. Byty, které dříve nebyly atraktivní, jsou dnes využívány coby bezpečná investice. Přejchod bytů do soukromého vlastnictví a masivní zvyšování nájemného jsou dnes běžným jevem. Film je kaleidoskopem bojů berlínských nájemníků za dostupné bydlení a bojů proti rozbíjení susedských komunit.

PÁTEK 28. 9.

12:00

Vernisáž: Městská adaptační opatření na změnu klimatu

Vašek Orcígr

Dopady lidské činnosti se kromě jiného projevují i globální klimatickou změnou. Ta specificky dopadá na prostory měst. Naprostá většina z nich se v dnešní době nevyhne řešení těchto důsledků. Ta mohou být různého charakteru – od strategických dokumentů až po konkrétní technická či technologická řešení. Vernisáž představí pražská adaptační opatření, která pro organizaci Arnika nafotil Petr Zewlakk Vrabec. Za jeho přítomnosti budou vyhlášena ta nejlepší, která vybrali Pražané a Pražanky v anketě Klimatizace Prahy. Jelikož jde o komplexní problém, budeme se bavit i o mitigaci (tj. odstraňování příčin klimatické změny) a adaptaci představíme coby doplněk pro komplexní boj s oteplováním planety.

Doprovodný program

Večerní koncerty

Vzurná Praha: Dny práva na město, třídení městský kemp, spolu s přednáškami, workshopy, cyklojízdou, divadlem, filmy a diskusemi zaměřenými na veřejný prostor přináší také kvalitní koncertní a dj's program.

Začátek koncertů vždy 20:00.

Doporučený vstup: 100–200 Kč

ČTVRTEK 27. 9.

20:00

Vzurná Praha:

Dimitar + Severní nástupiště + Neřvi mi do ucha

vstup 100–200 Kč

Dimitar

Pomezí Nuslí a Michle zrodilo současnou přední personu introvertního depresivismu zakletého do šesti strun španělky. Dimitar – jinak také člen noiserockových Or nebo ambientního kvarteta Tábor – ve svém sólovém projektu přináší exkurz do uzavřeného světa volných metafor a asociací, které balí do disharmonických tichých melodií.

Severní nástupiště

Uprostřed pražské zástavby vykopali ohniště, přitáhli lavičky a založili kapelu, která rehabilituje lokální country v té nejčirější podobě. Nezbovíš se cest toulavejch, nepřestaneš hledat divočinu ve velkoměstě. Severní nástupiště se snaží svou činností psát manifesty městského tuláctví.

Neřvi mi do ucha

Introvertní disko. Klarinet, piano, beaty, česko-slovenské texty. Beaty od diska až po house. Zádumčivé texty – osobní a angažované zároveň – vypráví o tom, jaké to je, když člověk utíká a vlastně ani neví kam. Na těchto cestách do neznáma jej doprovází všudypřítomný cinkavý

klavír a klarinet, který říká jen to nejnmutnější. Je to takový soundtrack k životu nejen ve velkoměstě.

PÁTEK 28. 9. 20:00

Vzpurná Praha:

True Fir + Nusle Sound System + Vole

vstup 100–200 Kč

True Fir

True Fir, kapela, kde se potkali členové Remek, Pacino a Hissing Fauna, se neřídí základními rokenrolovými pravidly a nemá žádný promo fotky. A vlastně ani demo, ale True Fir slibují melodický dad rock, trochu slowcore i 90's indie rock.

Nusle Sound System

Tomuhle názvu věř! Je to z Nuslí a je to nahlas. Štípaný vokál a emo vyhrávky. Členové punkových kapel Václav Klaus, Bezbolestná a Peleton poskládali novou skupinu.

Vole

Továrnový hardcore, hlučný punk na hraně zběsilého grindcoreu. Maximální živost a po koncertě pocit, že vás právě projel vlak. Písničky, které nepřekročí minutu a řezou skoro jako smrt, ale nedořežou. Dokonalý punk, zvukem i přístupem.

DJ's duo Lada a Káča je sama

Hostující Káča v proslulém dj's duu Lada je sama osvěží již zažitě rytmy vyčpělých hitů linoucích se ze starých rádiových přijímačů. Silou jim je jejich bezbřehý pohyb, který nenechá nikoho na pochybách, že se jedná o revoluční a jedinečnou událost. Důležité je oprostít se od trapnosti a zavlnit se. Obě dvě dj's působily dříve ve Spojených kroutírnách a slibují párty od disco přes thrashmusic až po rap.

SOBOTA 29. 9.

20:00

Vzpurná Praha:

Edosh (PTAKZ) & Císařpancír (Ghettoblaster)

+ Djs crew Blazing Bullets

vstup 100–200 Kč

Edosh

Beaty a texty tak vostrý, že si s nima děti můžou hrát jen pod dozorem dospělého. Edosh je součástí rapujícího crew PTAKZ. Jeho hudba vychází z hip-hopu, raw electra, dubstepu, trapu i jazzu a ze špetky primitivismu. Koncerty spočívají v hysterických záchvatech a afektovaných projevech při kvokání do elektronických beatů. Kvok.

Blazing Bullets (DJ / AV crew)

Zahrají: mma_official, NOEMI, dirrtina, dzurillah & MARTYYNA

Program pro děti

průběžně během denního programu

Během celého festivalu funguje dětský stan, kde jsou k dispozici hračky. Každý den se bude konat workshop malování „Takto vypadá dobré město“ a další program. Aktuální informace na Facebooku a na programových tabulích.

PÁTEK 28. 9.

13:30/15:30–18:00

(dle preferencí jednotlivých kolektivů)

Představení různých kolektivů / Infostánky

Vzporná Praha: Dny právo na město chce být také prostorem vzájemného sdílení, poznávání a inspirování. Proto jsme na pátek od 13.30/15.30 do 18.00 pozvali kolektivy a organizace, které se různým způsobem zabývají praktickými boji souvisejícími s právem na město.

Bude možné promluvit si tedy s některými z jejich členů a členek, nahlédnout do informačních materiálů, podpořit je v jejich činnosti formou petice, zapojení se do aktivit a podobně.

V areálu tak lze potkat například lidi z brněnského kolektivu Chceme bydlet, který usiluje především o spravedlivější vyřešení situace ohledně bydlení lidí v nedůstojných podmínkách předražené ubytovny Kuncovka. Členky pražské organizace Ramus zase mají zkušenosti s tím, co to znamená, když město klade fyzické bariéry lidem s postižením. Návštěva z ostravské Bedřišky může mluvit o tom, jaké to je, když mají být domovy srovnány se zemí, aby nahradily místo pro novou výstavbu. To je jen ochutnávka toho, s kým vším se na Vzporné Praze můžeš setkat.

Specialita mimo program Vzporné Prahy: Dny práva na město

V sobotu během našeho klidovějšího odpoledne (někde mezi 16:00–19:00) probíhá akce:
Zabookuju si pokoj v centru!

Bez peněz a bez kreditky, přímo na ulici. Nenásilné, ale odhodlané přerušení turistického ruchu v centru města jako akt občanského odporu proti neregulovanému turistickému průmyslu, který ucpává starobylé uličky, plní je bizarními obchody s věcmi, které nikdo nepotřebuje, a zabírá místo k bydlení skrze neregulované Airbnb.

Pro víc info sledujte fb.

Čtvrtek

od 13:30 do 14:00	Začátek uvítání, představení programu, info	Stage
od 14:00 do 15:30	Moje právo na město úvodní workshop	Vzpurná
od 16:00 do 17:30	Co nám přineslo 30 let trhu? Situace v Praze a její vývoj po roce '89 panelová diskuze	Vzpurná
	Praha s postižením workshop	
od 18:00 do 19:50	Opak šedi M. Coers D 2017 90 min. de / cz + eng sub. Film + krátká diskuse	Právo
od 20:00 do 22:30	Dimitar, Severní nástupiště, Neřvi mi do ucha koncert	Loď

Pátek

od 10:00 do 11:30	Prostorový ageismus a právo na město optikou vyššího věku přednáška	Vzpurná
	Právo na kolo: Projížďka po dopravním značení a cykloopatřeních přednáška v pohybu (cykloprojížďka)	
od 12:00 do 13:30	Bůh jménem turismus : AirBnB, turismus a bydlení přednáška	Vzpurná
	Vernisáž: Městská adaptační opatření na změnu klimatu vernisáž	Právo

od 13:30 do 18:00	Představení různých kolektivů / Infostánky Ramus, Bedřiška, Chceme bydlet / Kuncovka, Bydlet – Žít a další. informace, letáčky, rozhovory, petice	Vzpurná
od 14:00 do 15:30	Boj o prostor pod skleníkem: městská hnutí ve věku klimatické krize přednáška	Právo
	Město jako komunita panelová diskuze	Mošt
od 16:00 do 17:30	Krise bydlení přednáška	Právo
od 18:00 do 19:30	Guerilla gardening jako krok směrem k právu na město přednáška	Vzpurná
	Divadlo utlačovaných: Matka, příběh ulice divadlo	Mošt
od 20:00 do 01:00	True Fir + Nusle Sound System + Vole + dj's duo Lada a Káča je sama koncert + párty	Loď

Sobota

		Stage
od 10:00 do 11:30	Boje proti vystěhování panelová diskuze	Vzpurná
	Gentrifikace v Holešovicích přednáška v pohybu	začátek: Ortenovo tátn.
od 12:00 do 13:30	Urban commons přednáška	Vzpurná
	Nájemní vztahy – právní hledisko a praxe workshop	Právo
od 14:00 do 15:30	Veřejné plénum závěrečná debata o právu na město: debata, plánování, síťování	Vzpurná
od 16:00 do 19:00	Doporučujeme paralelní akci mimo Vzpurňou Prahu: Zabookuj si pokoj v centru (sledujte fb)	
od 16:00 do 17:30	Rebelující nájemníci M. Coers a G. Sch. Westenberg D 2014 78' de / cz + eng sub Film + předfilm Vidíš Praha B. Šimková ČR 2018 09' cz	Vzpurná
od 18:00 do 19:30	Ekumenopolis: Město bez omezení I. Azem TR 2012 90 min. tur. / cz + eng sub. Film	
od 20:00 do 04:00	Edosh (PTAKZ) feat. Císařpanců (Ghettoblaster) + Blazing Bullets AV/dj's crew koncert + párty	Loď

Vstupné na denní program: dobrovolné

Vstupné na koncerty: doporučeno 100–200 Kč

Plácek před Altenburgem + loď Altenburg,
Partyzánská 18/23, Praha 7

dramaturgie a organizace: kolektiv 115
+ další makači a makačky

akci podpořil Het X – Y Actiefond a další

HET
ACTIE
FONDS

facebook.com/kolektiv115
k115.org/vzpurňapraha

